

Tăng cường năng lực cầm quyền của đảng ủy địa phương ở Trung Quốc hiện nay

TRẦN THỌ QUANG

ThS, Học viện Chính trị - Hành chính quốc gia Hồ Chí Minh

Tăng cường năng lực cầm quyền của đảng ủy địa phương là vấn đề mới, chỉ được đề cập trong thời gian gần đây tại Trung Quốc. Xuất phát từ yêu cầu thực tế và kinh nghiệm hoạt động ở một số địa phương, giới học thuật Trung Quốc đã triển khai nghiên cứu, thảo luận sôi nổi về vấn đề này và đưa ra những kết quả nhất định. Từ đó, Đảng Cộng sản Trung Quốc đã có những cơ sở lý luận để thực hiện chủ trương tăng cường sự lãnh đạo của các đảng ủy địa phương; coi đó là một sự nghiệp quan trọng, một phương tiện hữu hiệu nhằm thực hiện triệt để chủ trương tăng cường vai trò lãnh đạo của Đảng Cộng sản Trung Quốc trước yêu cầu mới.

Về nhận thức chung

Xây dựng năng lực cầm quyền của đảng là vấn đề lý luận và thực tiễn, là trọng tâm hàng đầu mà đảng cầm quyền phải giải quyết. Hiện nay, ở Trung Quốc tồn tại một số nhận thức sai lầm, phiến diện cho rằng: tổ chức đảng ở địa phương, nhất là cấp cơ sở, trong thực tế hoàn toàn không có tác dụng cầm quyền. Đặc biệt, tại các vùng nông thôn ở miền Trung và miền Tây, do trình độ lý luận chính trị và nhận thức còn hạn chế, nên vấn đề tăng cường năng lực cầm quyền của tổ chức đảng ở địa phương ngày càng mơ hồ và đòi

hỏi có câu trả lời nghiêm túc. Bên cạnh đó, xây dựng năng lực cầm quyền của đảng ủy địa phương, bất luận ở bình diện nhận thức hay thực tiễn, còn tồn tại khoảng cách chênh lệch rất lớn. Biểu hiện cụ thể ở các điểm: năng lực lãnh đạo kinh tế, nhất là năng lực điều hành kinh tế thị trường còn tương đối yếu; vai trò lãnh đạo, tác dụng hạt nhân chính trị và giám sát của tổ chức đảng cơ sở không mạnh; năng lực xử lý các vấn đề phức tạp và cầm quyền theo pháp luật vẫn còn nhiều hạn chế, v.v..

Do vậy, thực hiện tăng cường sự lãnh đạo phải

làm rõ những nội dung chủ yếu của việc xây dựng năng lực cầm quyền, nhất là cụ thể hóa các vấn đề cầm quyền của cấp ủy địa phương. Trước hết, tăng cường năng lực cầm quyền của đảng ủy địa phương là việc thực hiện đồng bộ từ cấp tỉnh và tương đương cấp tỉnh đến cấp hương trấn và tương đương. Yêu cầu cơ bản của việc xây dựng năng lực cầm quyền của Đảng là không ngừng nâng cao ở *năm phương diện* mà Đại hội XVI Đảng Cộng sản Trung Quốc đã đề ra và tiếp tục được nhấn mạnh tại Đại hội XVII: 1 - Phải quan sát thế giới với tầm

nhìn rộng lớn, nắm đúng yêu cầu phát triển thời đại, giỏi tư duy lý luận và tư duy chiến lược, không ngừng nâng cao năng lực phán đoán tình thế một cách khoa học; 2 - Kiên trì làm việc theo quy luật khách quan và quy luật khoa học, giỏi nắm bắt cơ hội đầy nhanh phát triển, không ngừng nâng cao năng lực điều hành kinh tế thị trường; 3 - Nhận thức và xử lý đúng các mâu thuẫn xã hội, phối hợp hài hòa các quan hệ lợi ích khác nhau và khắc phục các khó khăn, không ngừng nâng cao năng lực ứng phó cục diện phức tạp; 4 - Tăng cường quan niệm pháp chế và kiên trì sự lãnh đạo của Đảng, nhân dân làm chủ với quản lý đất nước theo pháp luật, không ngừng nâng cao năng lực cầm quyền theo luật; 5 - Phải đứng trên đại cục của toàn Đảng, kiên định quán triệt đường lối, phương châm, chính sách của Đảng, kết hợp với thực tế để khai thác công tác một cách sáng tạo, không ngừng nâng cao năng lực nắm chung toàn cục.

Từ cơ sở trên, các địa phương ở Trung Quốc đã vận dụng đặc điểm thực tế của mình để cụ thể hóa yêu cầu cơ bản ở năm phương diện đó. Trong thực tế, việc vận dụng quan điểm chỉ đạo của Đảng Cộng sản Trung Quốc về vấn đề này ở các địa phương có những khác biệt và sáng tạo nhất định, tạo ra sự phong phú về thực tiễn và lý luận. Trong đó, có bốn nhóm phương thức mà các

địa phương giải quyết chính là:

- *Nhóm 1:* Tập trung ở 5 khía cạnh: 1. Nâng cao năng lực điều hành kinh tế thị trường, phát triển lực lượng sản xuất tiên tiến; 2. Nâng cao năng lực lãnh đạo tư tưởng - văn hóa, phát triển nền văn hóa tiên tiến; 3. Nâng cao năng lực lãnh đạo nền chính trị dân chủ, xây dựng văn minh chính trị; 4. Nâng cao năng lực phục vụ, đại diện cho lợi ích căn bản của nhân dân Trung Quốc; 5. Nâng cao năng lực ứng phó cục diện phức tạp, giữ vững ổn định xã hội.

- *Nhóm 2:* Tập trung đặc biệt vào các mặt: 1. Nâng cao năng lực thích ứng với yêu cầu phát triển sức sản xuất tiên tiến của xã hội; 2. Nâng cao năng lực thúc đẩy nền chính trị dân chủ và quản lý đất nước theo pháp luật; 3. Nâng cao năng lực phòng ngừa và ngăn chặn ảnh hưởng tiêu cực của văn hóa tư sản phương Tây; 4. Tăng cường chống tham nhũng, đề phòng biến động; 5. Nâng cao năng lực xử lý các việc đột biến xảy ra.

- *Nhóm 3:* Vận dụng và khái quát thành 3 điểm lý luận đặc sắc là: 1. Cần xây dựng quan niệm khoa học cầm quyền; 2. Không ngừng củng cố và tăng cường cơ sở cầm quyền; 3. Tạo môi trường cầm quyền tốt đẹp.

- *Nhóm 4:* Tăng cường xây dựng năng lực cầm quyền của Đảng cần tập trung vào 7 điểm: 1. Năng lực xây dựng

chính trị tư tưởng; 2. Năng lực hình thái ý thức chủ đạo; 3. Năng lực lãnh đạo phát triển; 4. Năng lực điều phối lợi ích; 5. Năng lực bố trí tổng hợp tài nguyên; 6. Năng lực hoàn thiện chế độ; 7. Năng lực ứng phó nguy cơ.

Như vậy, dù vận dụng như thế nào, chủ thể của việc tăng cường năng lực cầm quyền của đảng ủy địa phương đều xoay quanh vấn đề cải cách mở cửa phát triển kinh tế, ổn định xã hội của địa phương để không ngừng nâng cao trình độ cầm quyền của mình.

Về các phương diện cầm quyền

Từ tình hình thực tế của các địa phương, đảng ủy địa phương cần nâng cao năng lực ở tám phương diện: *Một là*, quán triệt thực hiện đầy đủ đường lối, phương châm, chính sách của Đảng, kết hợp với tình hình thực tế ở địa phương mình. *Hai là*, có tầm nhìn toàn cầu để tìm đúng điều kiện sát hợp với địa phương mình, tăng cường năng lực phán đoán thực tế. *Ba là*, dũng cảm chịu trách nhiệm, chú trọng suy nghĩ theo lý tính, tập trung trí tuệ của quần chúng, tiếp thu những ý kiến hay, tăng cường năng lực quyết sách khoa học. *Bốn là*, phát huy đầy đủ "bàn tay vô hình" của thị trường và "bàn tay hữu hình" của chính quyền, tăng cường năng lực điều hành kinh tế thị trường. *Năm là*,

nắm chung toàn cục, phối hợp hài hòa các bên, tăng cường hội tụ nhịp nhàng. *Sáu là*, đẩy nhanh kinh tế - xã hội phát triển, xử lý hài hòa các loại mâu thuẫn một cách thỏa đáng, tăng cường năng lực khống chế ứng phó với cục diện phức tạp. *Bảy là*, phát huy tác dụng hạt nhân của đảng ủy, tuân thủ hiến pháp và pháp luật, tăng cường năng lực cầm quyền theo pháp luật. *Tám là*, nâng cao trình độ lãnh đạo, xây dựng Đảng và năng lực tự làm trong sạch Đảng.

Về ý thức cầm quyền

Để tăng cường xây dựng năng lực cầm quyền của đảng ủy địa phương, cần nâng cao ý thức cầm quyền. Thể hiện ở các khía cạnh: tăng cường ý thức phát triển, nắm chắc quyền chủ động lãnh đạo cải cách mở cửa và xây dựng kinh tế; tăng cường ý thức sáng tạo, căn cứ vào tình hình, nhiệm vụ mới, sáng tạo lối tư duy công tác và mục tiêu công tác mới; tăng cường ý thức đại cục, từ tầm cao toàn cục biết nhận thức vấn đề, thống nhất tư tưởng theo yêu cầu của toàn cục; xây dựng quan điểm quần chúng mác-xít, hiểu rõ ý dân, tập trung trí tuệ của nhân dân, quý trọng sức dân; tăng cường ý thức cơ sở, tăng cường tổ chức cơ sở đảng, không ngừng tăng cường cơ sở giai cấp của Đảng và mở rộng cơ sở quần chúng của Đảng; tăng cường ý thức phòng vệ.

Về phương thức cầm quyền

Các đảng ủy địa phương Trung Quốc đã quán triệt rõ quan điểm *xây dựng Đảng vì công, cầm quyền vì dân*. Để tăng cường xây dựng năng lực cầm quyền của đảng ủy địa phương, cần cải tiến phương thức cầm quyền của Đảng, không ngừng tăng cường sức cảm hóa về tư tưởng và sức hội tụ chính trị. Xác định rõ phương hướng, mục tiêu và định hướng giá trị trong việc cầm quyền, luôn phát huy tinh thần tiến cùng thời đại, tiến hành cải cách và sáng tạo trong việc xây dựng năng lực cầm quyền của Đảng. Trong đó, quan trọng nhất là phải xây dựng và hình thành cục diện chính trị tốt đẹp: đảng ủy địa phương nắm chung mà không bao biện, phối hợp hài hòa mà không thay thế, tự chịu trách nhiệm, làm hết khả năng của mình. Đổi mới toàn diện tác phong công tác của cán bộ đảng viên, lấy ý thức cầm quyền làm nhận thức cơ bản, cầm quyền khoa học là tiêu chuẩn của hành vi, lấy chấn hưng đất nước là nhiệm vụ hàng đầu, luôn cập nhật tri thức và phát huy sáng tạo để thích ứng với trào lưu phát triển và tiến cùng thời đại.

Về cơ chế giám sát

Cần thực thi giám sát có hiệu quả, không ngừng hoàn thiện hệ thống giám sát việc thực thi quyền lực. Các nội

dung cơ bản của vấn đề này bao gồm: phát huy tác dụng giám sát của đảng ủy cấp trên, của bộ phận kiểm tra kỷ luật chuyên trách; phát huy tác dụng giám sát của dư luận, tạo ra môi trường dư luận tốt đẹp và cơ chế phản biện xã hội rộng rãi; phát huy tác dụng giám sát của quần chúng, thực hiện hơn nữa cơ chế *dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra* đối với quá trình ra quyết sách và hành vi lãnh đạo, bảo đảm việc thực thi quyền lực luôn đặt dưới sự giám sát của quần chúng; phát huy tác dụng giám sát của luật pháp, làm cho đảng ủy địa phương và những người lãnh đạo của nó kiên trì cầm quyền theo pháp luật,

bồi dưỡng cho các bí thư chi bộ ở Trường Đại học Vũ Hán - Ảnh: TL

nghiêm chỉnh hành xử quyền lực theo phạm vi, trình tự, thời hạn và biện pháp quy định trong Hiến pháp và pháp luật.

Về vai trò của cán bộ chủ chốt

Xây dựng một đội ngũ cán bộ có tố chất cao là sự bảo đảm về tổ chức cho việc nâng cao năng lực cầm quyền của đảng ủy địa phương. Bí thư đảng ủy với tư cách là *tổ trưởng* của "ê-kíp" cấp ủy, gánh vác trách nhiệm to lớn nhất. Đứng trước tình hình và nhiệm vụ mới, không ngừng tăng cường xây dựng năng lực của bí thư đảng ủy, vừa là yêu cầu nội tại của

việc quán triệt tư tưởng quan trọng *ba đại diện*, vừa là nhân tố then chốt trong việc tăng cường năng lực cầm quyền của đảng ủy địa phương. Vì thế, phải đặt việc xây dựng năng lực của bí thư đảng ủy vào vị trí nổi bật trong công tác xây dựng Đảng, không ngừng nâng cao tố chất, nỗ lực làm cho đội ngũ bí thư đảng ủy trở thành những người gương mẫu thực hiện và tổ chức thúc đẩy tư tưởng quan trọng *ba đại diện*. Hiện nay, thực tế phổ biến trong việc đánh giá cán bộ lãnh đạo đảng ủy địa phương là xem xét hiệu quả công tác trên hai phương diện quan trọng nhất: tổ chức

đảng ở đó thế nào (có ổn định và đoàn kết không, có trong sạch không, phát triển về số và chất lượng đến đâu?) và kinh tế vùng mà người đó lãnh đạo tăng trưởng ra sao? Ở Trung Quốc đã có những đối sánh thú vị về năng lực cán bộ lãnh đạo và đối sánh đó được thừa nhận như một kết quả sát hợp là: kinh tế tỉnh (huyện) A sởi dĩ phát triển hơn tỉnh (huyện) B vì người đứng đầu (bí thư tỉnh (huyện) ủy) A năng động, sáng tạo trong lãnh đạo hơn. Do đó, tiêu chí số một để đề bạt, cất nhắc và bãi nhiệm cán bộ ở Trung Quốc hiện nay là năng lực điều hành tổ chức và khả năng điều hành kinh tế của người đó. Từ đây, có thể thấy rằng, trên bình diện chung, nâng cao năng lực lãnh đạo của đảng ủy địa phương thì khâu cần kíp nhất chính là nâng cao năng lực lãnh đạo của cán bộ chủ chốt. Nhiều năm qua, Trung Quốc đã chú ý công tác này và đã làm tốt từ khâu quy hoạch, bồi dưỡng, thử thách, phân loại và bổ nhiệm.

Thực tiễn và lý luận phong phú của việc tăng cường vai trò lãnh đạo của đảng ủy địa phương ở Trung Quốc thời gian qua đã cho thấy nhận thức luận đúng đắn và tầm quan trọng của vấn đề này. Đó cũng là một trong những nguồn gốc dẫn tới sự phát triển mạnh mẽ và hết sức đa dạng về kinh tế - xã hội ở các địa phương Trung Quốc những năm đầu thế kỷ XXI. □